

Online criminaliteit

Suppletie Monitor Veiligheidsbeleid 2023

Inhoudsopgave

1 Inleiding	3
1.1 Aanleiding en opzet van het onderzoek	3
1.2 Respons	4
2 Resultaten	5
2.1 Slachtofferschap	5
2.2 Maatregelen	7
Colofon	9

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en opzet van het onderzoek

Aanleiding

Jaarlijks verzamelt de afdeling Onderzoek, Informatie en Statistiek van de gemeente Groningen informatie over de stand van zaken op het gebied van veiligheid in de gemeente. Deze worden verwerkt in de Monitor Veiligheidsbeleid. De monitor brengt data van drie bronnen bijeen: 1; politiecijfers, 2; cijfers van het Meldpunt Overlast en Zorg en 3; de bevindingen van het inwonerspanel Groningen Gehoord.

Aanvullend op de standaardvragen die de leden van het inwonerspanel voorgelegd krijgen, is er de mogelijkheid de vragenlijst uit te breiden met een aantal extra vragen over op dat moment spelende onderwerpen op het gebied van openbare orde en veiligheid.

Tijdens de uitvraag over 2022 zijn een aantal vragen toegevoegd aan de standaardvragen met als onderwerp online criminaliteit. De resultaten hiervan worden in dit rapport gepresenteerd.

Opzet van het onderzoek

De vragenlijst is voorgelegd aan de leden van inwonerspanel Groningen Gehoord. Het inwonerspanel bestaat uit ruim 11.000 inwoners van de gemeente Groningen, die hun e-mailadres hebben gegeven om mee te werken aan internetonderzoeken van OIS Groningen.

De panelleden zijn begin januari 2023 via e-mail uitgenodigd om deel te nemen aan de enquête. De enquête werd gelijktijdig gehouden met een enquête onder het inwonerspanel over de jaarwisseling 2022-2023. De leden van het inwonerspanel zijn hiervoor in twee delen opgesplitst. Een ene deel ontving de vragenlijst over de jaarwisseling, het andere deel over veiligheid. Aan het einde van de enquêtes kregen de respondenten de mogelijkheid om ook nog de andere enquête in te vullen.

Inwonerspanel Groningen Gehoord

Met ruim 11.000 leden, in alle leeftijdsgroepen vanuit de hele gemeente, geeft het inwonerspanel een adequaat beeld van de mening van inwoners van de stad. Wel moet worden opgemerkt dat voor het inwonerspanel geen aselechte steekproef van alle bewoners is getrokken. Iedere inwoner kan lid worden van het inwonerspanel. Het gevolg is dat sommige groepen inwoners zijn oververtegenwoordigd en anderen ondervertegenwoordigd.

Dit neemt niet weg dat het Inwonerspanel een zeer bruikbaar instrument is om in korte tijd de mening van een aanzienlijke groep inwoners van de gemeente Groningen te peilen.

1.2 Respons

In totaal hebben 11.186 panelleden de mogelijkheid gekregen om de enquête in te vullen. Van deze groep zijn 4.358 panelleden aan de enquête begonnen. Uiteindelijk is de enquête door 4.235 respondenten volledig ingevuld (respons 38%).

Van 4.273 respondenten kon een leeftijdscategorie worden vastgesteld. Tabel 1 toont de verdeling van deze respondenten naar leeftijd. De tabel geeft ook de verdeling van de leeftijdsgroepen binnen de gemeente Groningen (de populatie) weer. Zoals te zien is er een ondervertegenwoordiging van jongeren in de groep 18-27 jaar. De leeftijdsgroepen 65-74 jaar is juist oververtegenwoordigd in de respons.

Tabel 1: Respons (n=4.273) naar leeftijd, vergeleken met de populatieverdeling van de gemeente Groningen

	Respons	Populatie
18 – 27 jaar	4%	31%
28 – 34 jaar	11%	14%
35 – 49 jaar	24%	19%
50 – 64 jaar	22%	19%
65 – 74 jaar	27%	10%
75 jaar of ouder	9%	8%

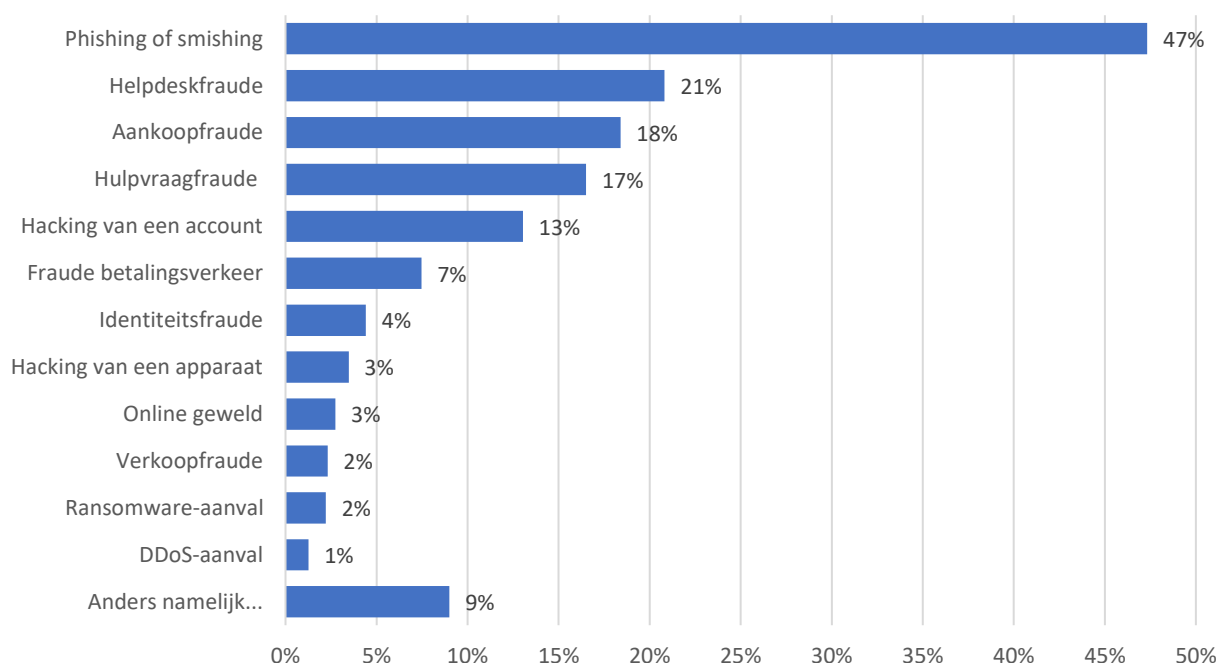
2 Resultaten

2.1 Slachtofferschap

Een kwart van de respondenten geeft aan in de afgelopen 12 maanden slachtoffer te zijn geworden van online criminaliteit. Figuur 1 toont een overzicht van de vormen van online criminaliteit waarmee respondenten werden geconfronteerd. Phishing of smishing (via een SMS) komt hierbij het meest voor. Bijna de helft van de slachtoffers (47%) is hierdoor getroffen.

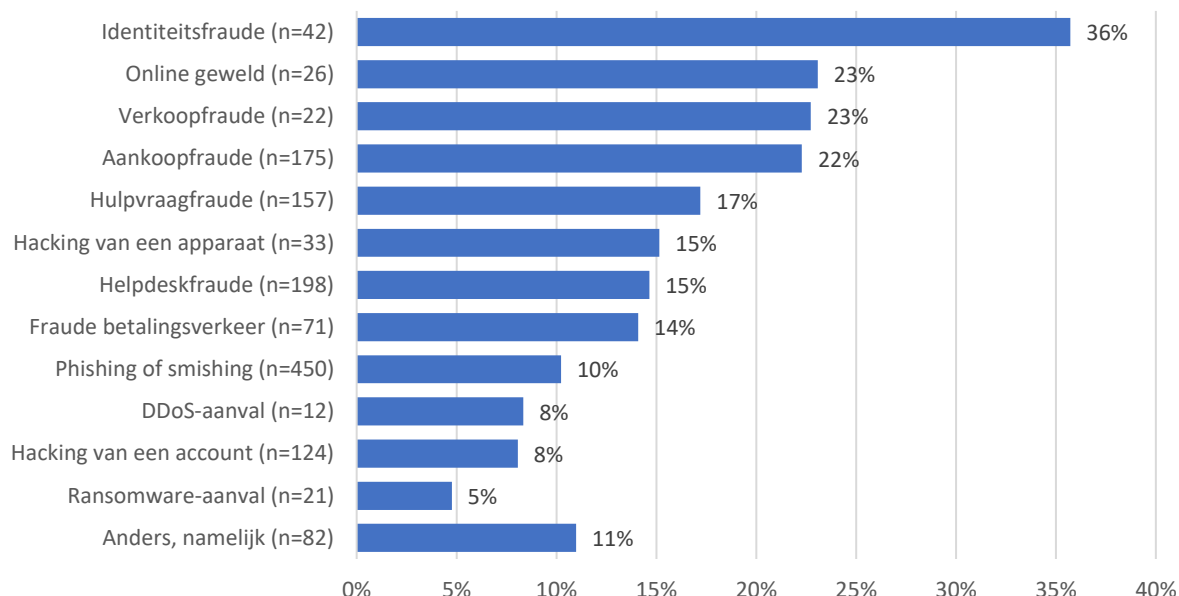
Bij de categorie 'anders, namelijk...' werd veelal gewezen op poging tot phishing, maar dat dit door de respondent tijdig werd onderkend. Verder werd onder andere genoemd 'ongewenste uitnodigingen op social media' en 'lastigvallen door online advertentieverkopers'.

Figuur 1: Van welke vorm van online criminaliteit bent u in de afgelopen 12 maanden wel eens slachtoffer geworden (N=951)?

Er is vervolgens aan de getroffen respondenten gevraagd of ze hiervan melding hebben gedaan bij de politie (Figuur 2). Veertien procent de respondenten heeft dit gedaan. Wanneer we verder kijken naar de aangiftebereidheid zien we dat deze het grootst is bij identiteitsfraude (36%). Bij phishing, de meest voorkomende variant van online criminaliteit bij de getroffen respondenten, is dit slechts tien procent.

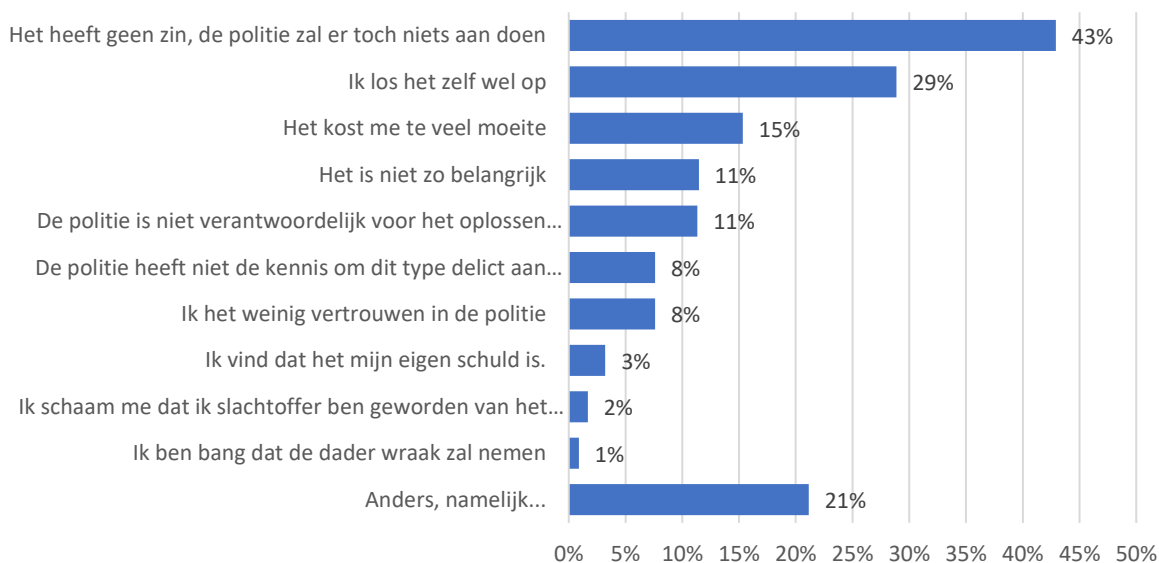
Figuur 2: Heeft u hiervan melding gedaan bij de politie?

Aan de respondenten die geen melding gemaakt hebben bij de politie is gevraagd wat hiervan de reden was (Figuur 3). Het grootste deel van de respondenten (43%) geeft aan te denken dat dit geen zin heeft omdat de politie er toch niets aan zou doen. Binnen de categorie 'anders, namelijk' wordt vaak aangegeven dat de respondent melding heeft gemaakt bij de financieel dienstverlener (bank, PayPal) of bij hun internetprovider.

Bij de respondenten die wel besloten melding te doen bij de politie (Figuur 4) is het voorkomen dat de dader ook een ander slachtoffer kan maken de belangrijkste reden aangifte te doen (78%).

Figuur 3: Waarom heeft u hiervan geen melding gedaan bij de politie (n=776)?

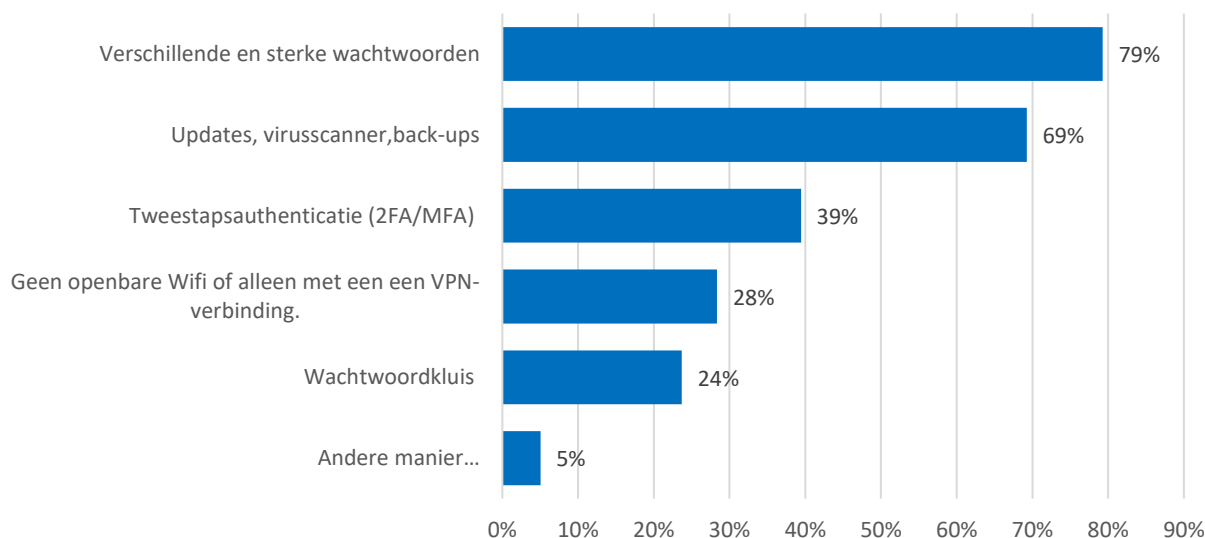
Figuur 4: Wat deed u besluiten melding te doen bij de politie (n=123)?

2.2 Maatregelen

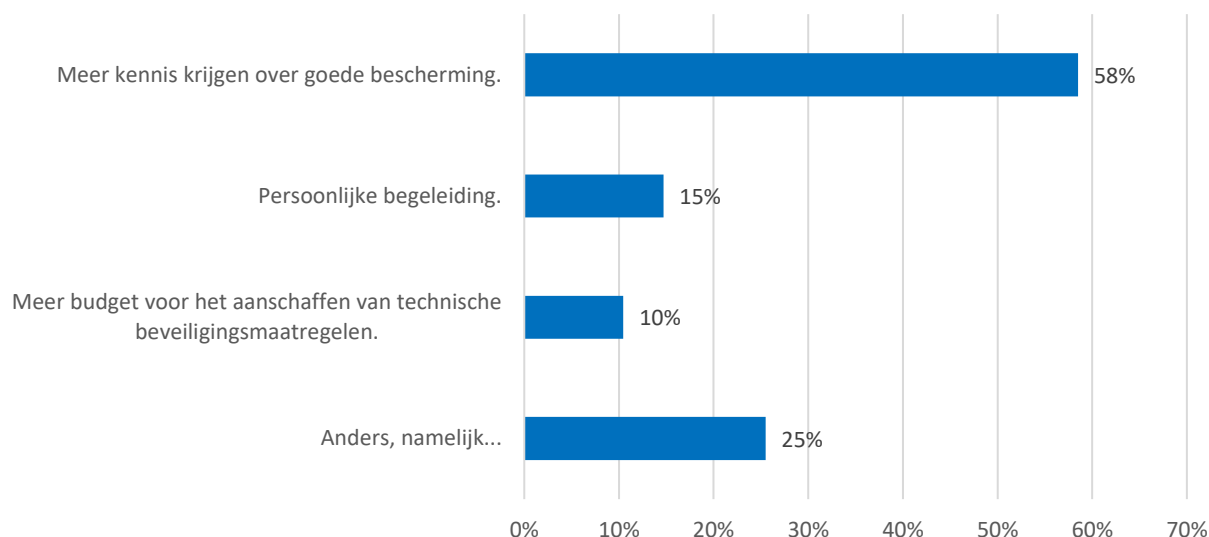
We hebben de respondenten gevraagd of ze maatregelen treffen om zich te beschermen tegen online criminaliteit (Figuur 5). Het overgrote deel (93%) geeft aan maatregelen te treffen. Hierbij wordt het gebruiken van verschillende en sterke wachtwoorden (79%) door de respondenten het meest toegepast. Binnen de categorie 'andere manier, namelijk' wordt veelvuldig gerefereerd aan het gezonde verstand; zelf goed opletten.

Figuur 5: Treft u maatregelen om u te beschermen tegen online criminaliteit (n=4052)?

Aan de respondenten die aangaven geen maatregelen ter voorkoming van online criminaliteit te hebben getroffen is gevraagd wat ze nodig zouden hebben om wel maatregelen te nemen (Figuur 6).

Figuur 6: Wat zou u nodig hebben om wel maatregelen te nemen (n=306)?

Meer kennis zou voor meer dan de helft van deze respondenten een stimulans zijn maatregelen te treffen. Binnen de categorie 'anders, namelijk...' geven respondenten vaak aan dat ze zelf niet voldoende gemotiveerd zijn om maatregelen te treffen.

"Waarschijnlijk dat het eerst een keer fout moet gaan."

"Ik ben een lakse hond en doe een aantal dingen wél maar niet consequent."

"Ik denk dat als niemand mijn wachtwoorden weet ik wel veilig ben, en besteed verder het liefst zo min mogelijk tijd aan computer gedoe."

Online criminaliteit 2023

Auteurs

Gert Bos

Maand van uitgave

September 2023

Opdrachtgever

Gemeente Groningen

Fotografie

Freepik.com

Uitgave

Onderzoek, Informatie en Statistiek Groningen

Online publicaties OIS Groningen

<https://publicaties.oisgroningen.nl/>

Contactgegevens

T: (050) 367 56 30

E: info@oisgroningen.nl

I: www.oisgroningen.nl

X: @basisvoorbeleid